Rapport dwar ir-Restawr fuq pitturi ta' Emvin Cremona li jinsabu fis-Santwarju ta' Pinu

mir-restawratur Godwin Cutajar

Rit. 1

Rit. 2

Storja u Teknika

Il-pitturi juru "Il-Milied" (rit. 1) u "L-Adorazzjoni tal-Magi" (rit. 2), saru mill-artist Emvin Cremona u la huma ffirmati u anqas datati. Huma tnejn minn sett ta' għoxrin li sar biex minnhom isiru l-mozajċi li llum hemm fis-Santwarju Ta' Pinu. Huma 121 cm wisgħin u 98 cm għoljin imma t-tila hi maqtugħha ikbar għax fit-tarf l-artist ħalla burdura bejn wieħed u ieħor 2cm wiesgħa mnejn kull pittura setgħet tiġi miġbuda fuq tilar.

Huma mpittra fuq tila fina bi preparazzjoni bajda t'għamla ndustrijali. Iż-żebgħa tidher li hi taż-żejt, b'konsistenza ta' velaturi opaki u fini li jħallu n-nisġa tat-tila tidher (rit. 3 u 4). L-isfond hu miżbugħ b'porporina lewn id-deheb. Hemm fejn l-artist għamel xi tibdiliet ("pentimenti") (rit. 5 u 6). Ma jidhirx li ngħata xi strat protettiv.

Qabel dan ix-xogħol ta' konservazzjoni u restawr preżenti ma jidhirx li kellhom xi nterventi oħra. Waslu mramblin (biż-żebgħa tal-pittura n-naħa ta' ġewwa) u mhux miġbudin fuq tilar kif normalment tkun pittura fuq tila. Jista' kienu stirati jew esposti għal xi żmien għax il-burdura fiha bosta toqob.

Stat ta' Konservazzjoni

Il-pitturi ma humiex fi stat ħażin ta' konservazzjoni. Għalkemm it-tila tilfet mill-elastiċita' tagħha, jidher li għadha

Rit. 3

Rit. 4

Rit. 5

GRAZZI LIL BANK OF VALLETTA LI QED JIFFINANZJA

tiflaħ iġġorr il-materja pittorika. Għajr għal xi ftit irqajja ta' żebgħa li waqgħu minn mal-preparazzjoni u ntilfu, l-istrati pittoriċi għadhom imqabbda tajjeb mas-support tat-tila. L-isfond dehbi għadu jleqq u sabiħ. Minħabba li kienu mramblin u jista' xi darba ġie mpoġġi fuqhom xi piż tqil, il-tila u ż-żebgħa għandhom xi ksur matul l-għoli tagħhom.

Konservazzjoni u Restawr

L-integrita' strutturali tal-pitturi għadha aċċettabli. Xi deformazzjonijiet superfiċjali u ksur li fihom ma tantx jagħti fil-għajn, u għalhekk kull waħda ġiet miġbuda fuq tilar tal-injam b'gonot espandibli bil-kavilji mingħajr ma twaħħlu fuq support ġdid ta' rinforz ("lining"). Għat-twaħħil intuzaw "staples" flok taċċi biex l-istruttura pittorika ma tbatix minn skossi waqt id-daqqiet tal-martell. Mit-trab li nġabar fuqhom ġew imnaddfa b'sistema mekkanika u kimika (2A). Imbagħad il-partijiet nieqsa taż-żebgħa ġew mimlija b'żebgħa tal-varniċ b'konsistenza ta' velaturi opaki. Għall-partijiet nieqsa fl-isfond tad-deheb kien diffiċli li jitqabbel materjal dehbi ieħor b'mod deċenti u għalhekk ġew mimlija b'taħlita ta' żebgħa tal-varni' b'konsistenza ta' velaturi trasparenti iżjed ċara mill-kuntest (a sotto tono) li jagħtu dehra iktar magħquda lill-pitturi (rit. 7 u 8).

Dawn l-interventi kollha saru bil-għan li l-pitturi jiġu konservati kemm jista' jkun kif għamilhom l-artist. Hemm ħsieb li fil-futur, fit-truf titwaħħal lista tal-injam wiesgħa 0.5cm mogħti l-varniċ (semi mat) bħala gwarniċ li jagħti dehra iktar preżentabbli lill-pittura.

Konservazzjoni Preventiva

Il-pitturi konservati u restawrati sa jkunu mdendlin fil-kumpless tas-Santwarju Ta' Pinu. Għandhom jigu osservati kull 6 xhur fuq quddiem kif ukoll fuq wara ħalli jekk maż-żmien jidher fihom xi dannu, jiġi trattat qabel ma tikber il-ħsara. ●

Rit. 6

rivista138 lyt final.p65 11 11/3/2006, 10:56 AM